

Lezing 4: Zekerheid in de weg tot geloof

“Want zoveel beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen” (2 Korinthe 1:20)

In de Hebreënbrieff zet Paulus het geloof neer als een ‘vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet’ (Hebr 11:1). Hoewel de Bijbel genoeg beloften kent en uitstalt, komt menigeen niet zo makkelijk tot het verkrijgen van deze vaste grond. Toch zouden we moeten jagen naar deze vaste grond, zodat ons leven hierop gefundeerd kan zijn. Slechts dat geeft ons houvast en rust te midden van alle andere dingen. De zekerheid in het persoonlijk deel hebben aan Christus als onze Verlosser kan daarom ook iets zijn wat we voortdurend wensen. In deze lezing zal verder ingegaan worden op de vraag hoe we tot deze geloofszekerheid kunnen komen.

Voor deze lezing hebben we ds. W. Harinck uitgenodigd, hij zal op 7 december 2023 *Deo Volente* zijn lezing voor ons uitspreken.

Aan de *lector* zijn de volgende vragen gesteld:

1. Hoe wordt het geloof verkregen?
2. Welke rol spelen de beloften in het komen tot geloof?
3. Welke plaats kent de Bijbel toe aan zekerheid in het geloof?

Het Bijbelboek Psalmen verhaalt veel over Gods grootheid en beloften die Hij aan ons geeft. In het voorbereidingsartikel gaat Mathilde in op Gods daden en beloften zoals die te vinden zijn in het Bijbelboek Psalmen.

Honing uit de rots

Hoe gaat u om met Gods daden en beloften? Ik wil u enkele voorbeelden van omgaan met Gods daden en beloften laten zien uit de Psalmen. Lofprijzen, mediteren, concluderen, pleiten, beproeven – het komt allemaal voorbij.

Uitbundig klinkt Psalm 145: “O mijn God, Gij Koning! Ik zal U verbogen. (...) Ik zal uitspreken de heerlijkheid der glorie Uwer majesteit, en Uw wonderlijke daden”, vers 1b en 5. Gods werken, Zijn machtige daden, Zijn ontzagwekkende daden en Zijn rechtvaardigheid en goedertierenheid in al Zijn werken – redenen te over voor David om voor eeuwig en altijd van Zijn lof te spreken. Na deze meditatie over Gods daden, dicht hij als een conclusie: “De HEERE bevaart al degenen, die Hem liefhebben!” In Psalm 121 vers 7 en 8 klinkt datzelfde met de woorden van een belofte: “De HEERE zal u bewaren van alle kwaad; uw ziel zal Hij bewaren. De HEERE zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid”. Psalm 145 noemt ook nog dat God al wat leeft verzadigt naar Zijn welbehagen en Hij nabij is die Hem aanroepen. Precies dat wilden de Israëlieten in de woestijn wel eens testen...

Tekst: Mathilde Biemond

Hoe niet?

“Is de HEERE in het midden van ons, of niet?” Zo stelde Israël Hem op de proef (*massa*) en veroorzaakten onenigheid (*meriba*). Aan het begin van de woestijnreis is het volk bij Rafidim (Ex. 17) en aan het eind bij Kades (Num. 20), maar er speelt zich bijna dezelfde situatie en de plaatsen krijgen beide de naam (Massa en) Meriba. U kent het verhaal wel: het volk heeft dorst maar geen water en krijgt onenigheid met Mozes. Ze roepen: “Waartoe hebt gij ons nu uit Egypte doen optrekken?” (Ex. 17:3). De eerste keer noemen ze alleen het water, maar bij Kades missen ze ook vijgenbomen, wijnstokken en granaatappels. Mozes moet de staf pakken waar hij al meer wonderen mee heeft gedaan en in Rafidim moet hij op de rots slaan, de tweede keer moet hij met de staf in

zijn hand tot de rots spreken – “en er kwam veel waters uit” (Num. 20:11).

Het is onder meer Psalm 95 die toelicht wat er zat achter het gedrag van Israël. “Heden, zo gij Zijn stem hoort, verhardt uw hart dan niet, gelijk te Meriba, gelijk ten dage van Massa in de woestijn; alwaar Mij uw vaders verzochten, Mij beproefden, ook Mijn werk zagen” (Ps. 95:7-9). In deze Psalm wordt ‘Massa en Meriba’ genoemd als hét voorbeeld van de redenen die God had om de veertig jaar in de woestijn te walgen van dit geslacht (vs. 10). De HEERE wordt hier beschreven als de rots van ons heil, een groot God, een groot Koning, Die de wereld in Zijn hand heeft, Die ons gemaakt heeft, Die onze God is en van Wie wij het volk en de schapen zijn. In scherp contrast hiermee wordt sterk veroordeeld wat bij Massa en Meriba gebeurde: het was het verharden van hun hart, het was God op de proef stellen hoewel ze Zijn werk zagen, ze bleken een volk met een dwalend hart dat Gods wegen niet kende. Aan het eind van de psalm oordeelt God: “Zo zijn in Mijn rust zullen ingaan!” (Psalm 95:11). Het beproeven wordt dus sterk veroordeeld, terwijl Gideon met zijn wollen vlies niet zozeer veroordeeld wordt (Richt. 6:36-40). Dit kan ermee te maken hebben dat ik nergens lees over een spoor van geloof bij het volk rond het verhaal van Meriba, zoals dat wel het geval is rond het verhaal van de Rode Zee, bijvoorbeeld, “en het volk vreesde de HEERE, en geloofde in de HEERE” (Ex. 14:31). En ook Gideon “stond” toen “vroeg op” (Richt. 7:1). We zien in het verhaal van Meriba dus een verkeerde manier van omgaan met Gods daden en beloften: ze beproeven.

Ook in Psalm 81 spreekt God over Meriba, dat Hij daar Zelf het volk Israël beproefde. De situatie was dus een test van beide kanten. God had het volk gered toen zij riepen in de benauwdheid, en zei: “Ik ben de HEERE, uw God, Die u heb opgevoerd uit het land van

Egypte; doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen. Maar Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord; en Israël heeft mijner niet gewild. Dies heb Ik het overgegeven in het goeddunken huns harten, dat zij wandelden in hun raadslagen. Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijn wegen gewandeld had! (...) Ik zou u verzadigd hebben met honig uit de rotsstenen” (Ps. 81: 11-14, 17). God wilde dus dat Zijn volk naar Hem zou luisteren, dat ze hun mond wijd open zouden doen, Hij wilde hen zegenen – niet alleen met water, maar zelfs met honing uit de rots – maar ziet dat zij onwillig waren om Zijn wegen te volgen.

Ook Jezus spreekt over onwil, van de kinderen van Jeruzalem: "hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild” (Matt. 23:37, Luk. 13:34).

Hoe wel?

Hoe wil God dan dat we met Zijn daden en beloften omgaan? In Psalm 145 zagen we lofprijzing, mediteren en concluderen. In Psalm 81 vraagt God om een open mond en om te gaan in Zijn wegen. In Psalm 106 zien we daarnaast bidden en een soort pleiten. Er wordt om Gods goedheid gebeden vanuit de positie van een zondaar uit een zondig volk:

Gedenk mijner, o HEERE! (...) opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen. (...) Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vadersen, (...) zij waren wederspannig aan de zee. (...) Doch Hij verloste hen om Zijns Naams wil, opdat Hij Zijn mogendheid bekend maakte. (...) Toen geloofden zij aan Zijn woorden; zij zongen Zijn lof. Doch zij vergaten haast Zijn werken, (...) en zij verzochten God in de wildernis. (...) Zij maakten Hem ook zeer toornig aan het twistwater (Meriba) - deden nog veel meer zonden – nochtans zag Hij hun benauwdheid aan, (...) en Hij dacht hun ten beste aan Zijn verbond, (...) dies gaf Hij hun barmhartigheid (Ps. 106: 4-8, 12-14, 32, 44-46).

Zo beschrijft deze Psalm vele zonden en veel genade. Waar leidt dit toe? De dichter richt zich in de laatste twee verzen tot God en tot

mensen. “Verlos ons, HEERE, onze God! En verzamel ons uit de heidenen, opdat wij den Naam Uwer heiligheid loven, ons beroemende in Uw lof. Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, van eeuwigheid en tot in eeuwigheid; en al het volk zegge: Amen, halleluja!” (Ps. 106:47-48). *Ondanks onze zonde, red ons, omwille van Uw Naam.*

Evangelie

Ook in Hebreeën wordt verwezen naar Meriba als Psalm 95 uitgebreid geciteerd wordt. Op die dag van verzoeking bleek een groot deel van het volk ongelovig. “Over welke nu is Hij vertoorned geweest veertig jaren? Was het niet over degenen, die gezondigd hadden, welker lichamen gevallen zijn in de woestijn? (...) En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongelooft” (Hebr. 3:17, 19). Hier komt het nog dichter bij ons, DCers. “Ziet toe, broeders, dat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos, ongelovig hart, om af te wijken van de levenden God; maar vermaant elkander te allen dage, zo lang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding van de zonde. (...) Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn. Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben” (Hebr. 3:12-13, 4:1-2).

Wat er dus fout ging bij Israël wordt onenigheid en verzoeking genoemd (Massa en Meriba, Ex. 17), het was een voorbeeld van ongehoorzaamheid (Hebr. 4:11), het was het beproeven van God hoewel ze Zijn werk zagen, het was het verharden van hun hart, ongelooft (Ps. 95), waaraan God hen had overgegeven toen ze niet luisterden en onwillig waren (Ps. 81). Het maakte God zeer toornig. Nog is heden Zijn belofte om in Zijn rust in te gaan nagelaten, van kracht. Heden, als u Zijn stem hoort, verhard dan uw hart niet.

